

GIAO DỊCH TÀI SẢN SỐ ỨNG DỤNG CÔNG NGHỆ BLOCKCHAIN TẠI TRUNG QUỐC VÀ ĐỀ XUẤT CHO VIỆT NAM

HÀ CÔNG ANH BẢO*
LÂM MINH CHI**

Tóm tắt: Trung Quốc là một trong những quốc gia phản đối sự tồn tại của tiền ảo trên hệ thống giao dịch nội địa. Tuy nhiên, đây lại là một trong những quốc gia dành sự quan tâm rất lớn tới NFT (Non-fungible token), hay còn được hiểu như một mã tài sản không thể thay thế hoạt động trên chuỗi Blockchain, một thứ được xem như có mối quan hệ mật thiết với tiền ảo. Ngày 25 tháng 1 năm 2022, Trung Quốc đã chính thức cho ra mắt một thị trường NFT được chính phủ nước này bảo trợ. Bỏ qua rất nhiều cuộc tranh cãi về vấn đề pháp lý liên quan tới NFT, họ khẳng định rằng, thị trường này là hoàn toàn hợp pháp, cũng như việc trao đổi NFT trên thị trường này hoàn toàn không đi ngược lại các đạo luật của Trung Quốc. Việt Nam cũng là một trong những quốc gia có niềm hứng thú rất lớn với thị trường NFT nhưng nghiêm cấm phát hành, trao đổi tiền ảo. Thông qua việc nghiên cứu tình hình và những giải pháp mà Trung Quốc đã thực hiện, Việt Nam có thể có thêm kinh nghiệm trong việc phát triển thị trường NFT trong nước.

Từ khóa: Trung Quốc, NFT, giao dịch, Việt Nam

1. Đặt vấn đề

NFT bắt đầu xuất hiện trên thế giới từ năm 2017 nhờ sự ra đời của công nghệ chuỗi khối Blockchain. Từ năm 2021, ba chữ “NFT” trở thành một trong những từ khóa được tìm kiếm nhiều tại hầu hết các quốc gia, bao gồm cả Trung Quốc và Việt Nam. Các cường quốc đều muốn tham gia vào thị trường đầy tiềm năng này thông qua việc đầu tư vào việc nghiên cứu và phát huy tối đa tiềm năng to lớn của thị trường NFT. Trung Quốc đã sớm nhận biết những cơ hội mà thị trường này có thể đem lại và nhanh chóng triển khai kế hoạch xây dựng thị trường NFT trong nước.

Ban đầu, sự tồn tại của NFT gặp một số vấn đề liên quan đến pháp lý. Ở nhiều quốc gia phương Tây, khái niệm NFT gắn liền với định nghĩa về một loại tiền ảo, hoặc một loại tài sản có chức năng tài chính vô cùng mạnh. Song, Trung Quốc phản đối cũng như không hề muốn dính dáng tới các loại tiền ảo. Bên cạnh đó, từ trước tới nay việc mua bán và trao đổi hàng hóa tại Trung Quốc phải qua một hệ thống kiểm soát rất nghiêm ngặt từ

*TS, **SV. Trường Đại học Ngoại thương

phía chính quyền, và chỉ có duy nhất một loại tiền tệ là Nhân dân tệ được sử dụng tại Trung Quốc. Điều đó cũng gây ra khó khăn lớn khi họ muốn xây dựng một thị trường có liên kết tới cả những nước khác. Bên cạnh đó, việc bảo vệ bản quyền và quyền sở hữu của các loại hàng hóa trên thị trường số cũng là một thách thức lớn.

Đối mặt với tiềm năng lợi nhuận khổng lồ, từ năm 2018, tại Trung Quốc đã xuất hiện nhiều dự án xây dựng sản phẩm NFT và thị trường NFT, song tới gần đây vẫn chưa có thị trường nào thực sự tối ưu và có thể giải quyết được tất cả các vấn đề. Chính vì không thể dựa vào việc sử dụng những thị trường mẫu sẵn có, Trung Quốc đã quyết định xây dựng một thị trường duy nhất trong nội địa mà không vi phạm bất cứ điều luật nào. Ngày 25/1/2022, Trung Quốc đã chính thức cho ra mắt một thị trường như vậy. Chính bởi những nét đồng nhất trong quy định và luật pháp về tiền ảo giữa Trung Quốc và Việt Nam, việc nghiên cứu các giải pháp từ Trung Quốc sẽ góp phần đưa ra được đề xuất phù hợp cho Việt Nam.

2. Những cơ sở để hình thành thị trường NFT tại Trung Quốc

Hợp pháp hóa sự tồn tại của NFT: Hai khái niệm tiền ảo và NFT có rất nhiều sự tương đồng, trong khi luật pháp Trung Quốc lại không chấp nhận sự liên kết đó. Vậy nên, để NFT trở nên hợp pháp ở thị trường Trung Quốc, họ cần đưa ra một khái niệm mới về NFT, và loại bỏ hoàn toàn chức năng tiền tệ của chúng. Đặc biệt, có rất nhiều dự án tiền mã hóa (tiền ảo) lấy mấu chốt là dự án game NFT, hay các sản phẩm giao dịch tập trung... đã hình thành và khuếch tán⁽¹⁾. Chính vì lẽ đó, đây hoàn toàn không phải nhiệm vụ dễ dàng cho nhà lập pháp ở Trung Quốc.

Xây dựng một thị trường được kiểm soát chặt chẽ: Các thị trường NFT không còn quá xa lạ ở Trung Quốc và được hình thành chủ yếu bởi các công ty công nghệ lớn tại Trung Quốc. Song, đa phần các sản phẩm giao dịch được mở ra đều là các thị trường công khai phi tập trung, nơi mà người dùng có thể thoải mái đọc và viết dữ liệu, thiếu sự kiểm soát chặt chẽ của chính quyền. Trung Quốc cũng nghiêm cấm sự tồn tại của các thị trường công khai như thế, họ yêu cầu tất cả người dùng đều phải được xác minh thông tin; cũng như các giao dịch và vận hành trong thị trường phải nằm dưới sự kiểm soát của một cơ quan quản lý là chính phủ. Alibaba và Tencent đã từng tự mình đứng ra tạo lập các thị trường NFT tại Trung Quốc, song, họ không thể kiểm soát được sản phẩm trên thị trường bị bán lại ở một thị trường thứ cấp khác. Alibaba đã từng phải ngay lập tức can thiệp vào việc người dùng tự ý trao đổi bán lại hàng hóa ở thị trường khác để bảo vệ tính độc nhất và quyền sở hữu của tác giả⁽²⁾.

Bên cạnh đó, thị trường phải tạo được một hệ thống định giá tài sản NFT. Trong cơn sốt NFT hiện nay, rất nhiều sản phẩm bị đẩy lên một mức giá cao vượt quá mức giá trị của sản phẩm. Vào ngày 11/3/2021, tác phẩm “Everydays: The first 5000 days” của nghệ

sĩ Mike Winkelmann đã được bán với giá lên tới 69 triệu USD trên một sàn giao dịch NFT, một mức giá không tưởng⁽³⁾.

Thị trường không sử dụng đồng ngoại tệ: Các sàn thương mại tại Trung Quốc đều không chấp nhận thanh toán bằng đồng ngoại tệ. Chính phủ cũng yêu cầu giao dịch NFT không được thực hiện thông qua đồng ngoại tệ nhưng vẫn cần có sự mở rộng quan hệ với các nước khác. Song, với Trung Quốc, đây không phải vấn đề quá lớn do Trung Quốc đã có nhiều kinh nghiệm trước đó với dạng thị trường như vậy.

Quyền sở hữu và quyền bản quyền cần được bảo vệ: Đây là một trong những vấn đề khó khăn nhất cần được giải quyết. Trên lý thuyết, tài sản NFT là một tài sản duy nhất không thể thay thế, nghĩa là chúng chỉ có một mã điện tử tồn tại duy nhất trên thị trường, cho thấy sự độc nhất. Song, việc kiểm soát hành vi copy và bán lại tài sản NFT lại không dễ dàng. Rất nhiều tác phẩm nghệ thuật nổi tiếng thế giới đã được tạo ra dưới dạng tài sản NFT. Tuy nhiên, chỉ với thao tác chụp màn hình đơn giản, người ta đã dễ dàng sở hữu một sản phẩm có giá trị cao.

3. Thực trạng thị trường NFT tại Trung Quốc

- Thị trường NFT đã sớm hình thành ở Trung Quốc: Năm 2017, khi game NFT đầu tiên - CryptoKitties được ra mắt trên toàn thế giới thông qua hệ thống mạng Ethereum - nơi giao dịch được diễn ra với đồng Ether Coin; ngay lập tức, vào năm 2018, Trung Quốc cũng đã giới thiệu một game NFT đầu tiên được xây dựng mô phỏng theo tựa game nổi tiếng CryptoKitties trước đó và đặt tên là “Leitz Dog”. Tựa game được phát triển bởi Công ty Baidu Finance Company. Sau đó, từ khóa NFT ngày càng trở nên phổ biến tại Trung Quốc. Số lượng giao dịch NFT tại nước này ngày càng tăng nhanh và có 4 sàn giao dịch phổ biến gồm: Ali Auction, Ant Chain Fan Piece, Magic Core và NFT China. Sản phẩm trên các sàn giao dịch này vô cùng đa dạng trên nhiều lĩnh vực: Âm nhạc, game điện tử, thể thao điện tử,... trong đó phổ biến nhất là các tác phẩm nghệ thuật điện tử⁽⁴⁾. Thay vì được gọi là NFT như ở các quốc gia khác, Trung Quốc thường gọi chúng dưới cái tên tài sản sưu tầm kỹ thuật số.

- Không có sự phản đối sự tồn tại của NFT từ phía chính quyền: Chi cần không liên quan tới tiền ảo và giao dịch tiền ảo thì được cho là hợp pháp ở Trung Quốc. Tuy không có một khung pháp lý cụ thể quy định về NFT, song thị trường ngày càng thu hút nhiều nhà đầu tư. Trung Quốc khẳng định rằng thị trường NFT tại Trung Quốc sẽ phát triển theo một định hướng hoàn toàn khác với thị trường ở các nước khác. Họ bắt đầu từ việc bảo vệ bản quyền và quyền sở hữu của người sử dụng. Tại các sàn giao dịch sẵn có nêu trên, họ mới chỉ có thể thành lập sàn giao dịch sơ cấp và chưa cho phép sự tồn tại của các sàn giao dịch thứ cấp. Điều đó có nghĩa là, người dùng chỉ có thể có quyền sử dụng sản

phẩm chưa thực sự sở hữu sản phẩm, điều này làm giảm tính cạnh tranh của thị trường và có thể khiến cho thị trường sụp đổ⁽⁵⁾.

- Các tập đoàn lớn đã tham gia thị trường NFT: Ba công ty công nghệ lớn mạnh nhất ở Trung Quốc bao gồm Alibaba, Baidu và Tencent đã đầu tư rất nhiều vào thị trường NFT, một thị trường có tiềm năng sinh ra nguồn lợi nhuận khổng lồ. Từ năm 2020, họ đã cho ra mắt những môi trường giao dịch NFT với Nhân dân tệ chính là đơn vị tiền tệ duy nhất, không sử dụng ngoại tệ. Sản phẩm chủ yếu của các sàn giao dịch này là âm nhạc và các tác phẩm nghệ thuật. Các nền tảng này cho phép các tác giả tải công trình của mình lên sàn dưới dạng NFT và thanh toán thông qua các ứng dụng thanh toán phổ biến tại Trung Quốc là Alipay và WeChat. Song, đến thời điểm đó, họ vẫn chưa thể kiểm soát được việc xây dựng một thị trường thứ cấp. Đã có trường hợp một số sản phẩm trên sàn thương mại của Alibaba được bán lại trên sàn Xuanyi, song nhanh chóng bị Alibaba ngăn chặn do họ muốn giảm thiểu tối đa nguy cơ NFT bị biến thành một sản phẩm có chức năng tiền tệ, cũng như để giữ cho thị trường sơ cấp luôn ở trạng thái sôi động. Tuy nhiên, theo trang China Briefing, việc xây dựng một thị trường thứ cấp là chuyện sớm muộn sẽ xảy ra, và đó cũng là chìa khóa cần thiết để thị trường NFT Trung Quốc phát triển hơn⁽⁶⁾.

- Chính quyền tham gia vào xây dựng hệ thống NFT: Vào tháng 4/2020, Chính phủ Trung Quốc đã cho ra mắt Hệ thống mạng dịch vụ xây dựng trên nền tảng Blockchain (Blockchain-based Service Network-BSN). Đây được kỳ vọng là một “hệ thống mạng cơ sở công cộng toàn cầu với tiện ích đa đám mây, đa cổng thông tin và đa khuôn khổ, dùng để vận hành và triển khai tất cả các loại hình ứng dụng phân tán trên chuỗi Blockchain”⁽⁷⁾. Hệ thống mạng này được triển khai nghiên cứu và phát triển dưới sự kiểm soát của Hiệp hội Phát triển BSN - một cơ quan tư vấn nhà nước thuộc Ủy ban Cải cách và Phát triển quốc gia. Công ty viễn thông China Mobile thuộc quyền sở hữu của Nhà nước và Công ty thanh toán China UnionPat cũng tham gia vào việc xây dựng và phát triển trang chủ của BSN. Phụ trách mảng kỹ thuật cho BSN là Công ty Red Date Technology - một công ty khởi nghiệp đến từ Hồng Kông. Kể từ năm 2016, ba công ty này đã có kế hoạch và triển khai sơ bộ về kế hoạch xây dựng mạng lưới BSN trước khi đệ trình lên để tìm kiếm sự hợp tác. Ngoài các đối tác lớn, dự án còn có sự tham gia của 26 công ty sáng lập. Vào ngày 25/1/2022, BSN đã chính thức ra mắt nền tảng cơ sở giao dịch NFT tại Trung Quốc. Trên thị trường này, các tài sản NFT được gọi là DDC (Decentralized Digital Certificate - Chứng nhận sở hữu tài sản số phi tập trung) để nhấn mạnh vào quyền sở hữu của người dùng. Không giống như mạng công cộng Ethereum, các công ty sáng lập đã tìm ra giải pháp mới hình thành thị trường mà không vi phạm các điều luật của Trung Quốc, đó chính là sử dụng hệ thống OPB (Open Permissioned Blockchain) - hệ thống chuỗi khối mở cung cấp sự chấp thuận. Hệ thống này cho phép hệ thống mạng được kiểm soát bởi các nhóm nhỏ⁽⁸⁾. Để tuân thủ các quy tắc của Trung Quốc, hệ thống mạng đã kết hợp 10

OPB lại với nhau, tạo thành nơi tất cả các DDC trên thị trường được sản xuất và lưu trữ. Trung Quốc gọi đây là các phiên bản nội địa hóa của các đối tác không được chấp thuận tại thị trường Trung Quốc. Các OPB dựa trên mạng Ethereum, COSMOS/IRISnet, Corda, EOS và FISCO BCOS đều đang hoạt động. Tất cả các OPB trên mạng BSN-DDC sẽ có thể sử dụng các dịch vụ chuỗi chéo, cũng như có thể chuyển tiếp một chiều từ OPB sang mạng chính Ethereum và các mạng chuỗi công khai khác⁽⁹⁾.

Mạng BSN-DDC được cho là cung cấp môi trường đa dạng, minh bạch, giá cả phải chăng và đáng tin cậy nhất cho các nền tảng kinh doanh liên quan đến DDC để tạo và quản lý tất cả các DDC của họ ở một nơi. Mạng DDC không trực tiếp cung cấp dịch vụ cho người dùng cá nhân mà cung cấp dịch vụ truy cập mạng vô cùng tiện lợi cho các bên tham gia nền tảng với dịch vụ DDC chỉ với 5 xu, rẻ hơn nhiều so với sử dụng chuỗi công cộng⁽¹⁰⁾.

Việc tham gia vào hệ thống mạng này cần thông qua quy trình và kiểm soát nghiêm ngặt. Để truy cập vào mạng, đối tác tham gia phải là một công ty hợp pháp đã đăng ký hoạt động tại thị trường Trung Quốc. Công ty đó cũng phải chấp thuận tuân theo các điều luật mà nền tảng và Chính phủ Trung Quốc đã đưa ra. Nếu trong trường hợp đối tượng tham gia nền tảng là người tiêu dùng cuối cùng hoặc người dùng cá nhân, nền tảng yêu cầu họ phải sử dụng tên thật cùng với việc tuân theo luật quản lý Internet quốc gia. Hệ thống mạng cơ sở BSN-DDC cam kết sẽ không có quyền truy cập vào bất kỳ dữ liệu cá nhân nào của người dùng trên nền tảng, và trách nhiệm của nền tảng là đặc tả hành vi của người dùng⁽¹¹⁾.

Để có thể tham gia vào hệ thống mạng cơ sở BSN-DDC, đối tác của nền tảng trước hết cần đăng ký trên cổng thông tin và gửi đơn đăng ký cho hệ thống để kích hoạt doanh nghiệp. Sau đó, người vận hành sẽ liên lạc với bên đối tác để hoàn thiện các thao tác đăng ký. Bên đối tác sẽ phải vượt qua một kỳ sát hạch được đánh giá bởi Liên minh phát triển BSN và sau khi vượt qua, họ sẽ kí hợp đồng cấp quyền truy cập vào mạng⁽¹²⁾.

Kể từ khi ra mắt, hàng loạt các công ty lớn tại thị trường Trung Quốc đã tích cực tham gia hoạt động trên thị trường. Đầu tiên phải kể đến Công ty đầu giá Rongbaozhai (荣宝斋), doanh nghiệp đã có lịch sử 300 năm. Bên cạnh đó còn có Trung tâm giao dịch tác phẩm nghệ thuật văn hóa quốc tế Hải Nam, Ernst & Young Blockchain, nền tảng dịch vụ công nghệ video Digital Video và rất nhiều các công ty lớn trong nước. Baiwangyun, một nền tảng thương mại thu thập kỹ thuật số, Soyun Technology và Shuzang China, công ty cung cấp dịch vụ hóa đơn điện tử cũng đã tham gia. Trong tương lai, mạng DDC sẽ hỗ trợ chuyển giao chuỗi chéo DDC giữa các chuỗi liên hợp mở khác nhau, cũng như cho phép các bên thứ ba thiết lập các nút bên ngoài của các chuỗi liên kết mở bên ngoài BSN nếu các bên đối tác có khả năng đáp ứng đủ các điều kiện đưa ra⁽¹³⁾.

4. Thực tiễn thị trường NFT ở Việt Nam

Tại Việt Nam, từ khóa NFT cũng không còn quá mới mẻ. Trong vài năm trở lại đây, đã có nhiều tổ chức triển khai các dự án liên quan đến NFT. Giới đầu tư cũng rất chú tâm đến thị trường này, việc đầu tư vào NFT Games trở nên thuận lợi hơn rất nhiều trong khoảng thời gian gần đây⁽¹⁴⁾. Tuy nhiên, so với Trung Quốc, tốc độ phát triển của thị trường NFT ở Việt Nam chậm hơn, mới đang ở giai đoạn dò tìm.

- Đã có các dự án về NFT được triển khai ở Việt Nam: Mảng NFT Games ở Việt Nam phát triển vô cùng mạnh mẽ với một số tựa game nổi bật như Bomb Crypto, Metamon, Thetan Arena... và đặc biệt là tựa game Axie Infinity đã gây nên một cơn sốt ở cả các thị trường ngoài nước⁽¹⁵⁾. Ngoài ra, một trong những dự án nổi bật về các tác phẩm nghệ thuật điện tử phải kể đến dự án “Cồng trời”.

- Việt Nam vẫn chưa ban hành các đạo luật chính thức nào liên quan đến thị trường này: Hiện tại, Việt Nam đã chính thức lên kế hoạch và thành lập nhóm nghiên cứu thuộc Bộ Thông tin và Truyền thông về phát triển kinh tế số và xã hội số. Tính đến thời điểm hiện nay, NFT vẫn chưa được phân loại là một loại tài sản hay một loại tiền ảo bởi khái niệm về NFT có liên quan đến cả hai, chính vì lẽ đó NFT vẫn chưa được hợp pháp hóa tại Việt Nam. Việt Nam vẫn đang là một quốc gia chưa hợp pháp hóa sự tồn tại của tiền ảo, song nhiều nhà nghiên cứu cho rằng, Việt Nam nên phân tiền ảo là một loại tài sản và hợp pháp hóa chúng, cũng như hợp pháp hóa NFT. Các nhà nghiên cứu cũng chỉ ra, sớm hay muộn, Việt Nam sẽ cần có những quy định cụ thể về NFT, vì trên thực tế chúng đã, đang và sẽ tiếp tục tồn tại dựa trên những ứng dụng vượt bậc chúng đem lại⁽¹⁶⁾.

- Công nghệ và vốn đầu tư là rào cản đối với thị trường NFT ở Việt Nam: Sự thành công của Axie Infinity là một bằng chứng không thể phủ nhận về năng lực và tiềm năng của thị trường Việt Nam, song trên thực tế, tiềm lực kinh tế cũng như năng lực tiếp cận với tài nguyên công nghệ của quốc gia vẫn còn nhiều hạn chế. Việc đẩy mạnh đầu tư vào công nghệ thông tin sẽ là nguồn hỗ trợ to lớn với sự phát triển của thị trường này.

5. Đề xuất cho Việt Nam

- Công nhận NFT như một loại tài sản số: Việc đầu tiên và cấp thiết nhất mà Việt Nam cần làm trong thời điểm này chính là xây dựng một khung pháp lý hợp lý để công nhận sự tồn tại của NFT và tạo tiền đề cho sự hình thành và phát triển của các dự án NFT cấp quốc gia⁽¹⁷⁾. Vấn đề pháp lý là vấn đề phải giải quyết trước nhất. Chúng ta hoàn toàn có thể liên hệ tới Trung Quốc. Ban đầu, vấn đề pháp lý của NFT cũng là một vấn đề nhức nhối, song, họ đã đưa ra được giải pháp. Nếu không thể hợp pháp hóa tiền ảo, họ chỉ cần không biến NFT thành một loại tiền ảo hay một vật ngang giá chung có các chức năng của tiền tệ, cụ thể, NFT tại Trung Quốc trở thành những tài sản số chứng nhận quyền sở

hữu của người mua. Trong 4 loại tài sản hợp pháp ở Việt Nam (vật, tiền, giấy tờ có giá và quyền tài sản), NFT hiện đang không thuộc bất kỳ loại tài sản nào. Chúng ta có thể học hỏi Trung Quốc và hợp pháp hóa khái niệm tài sản số, cũng như đưa ra các điều luật về việc sáng tạo, sở hữu, giao dịch và mua bán tài sản số hợp pháp. Theo TS.Võ Trí Thành, Viện trưởng Viện Nghiên cứu chiến lược thương hiệu và cạnh tranh, tất cả những dự định liên quan đến tài sản số mới chỉ dừng ở chữ “chưa biết”⁽¹⁸⁾. Tuy rằng các giao dịch hiện tại của NFT được các doanh nghiệp bảo trợ, song vì sự thiếu thốn trong khung pháp lý, giao dịch trở nên vô cùng phức tạp và gián tiếp làm giảm giá trị của NFT. Cần đưa ra các khái niệm rõ ràng, cụ thể về NFT, phân biệt NFT với tiền ảo và tài sản thường. Ngoài ra, Nhà nước cũng cần xây dựng một hệ thống hoàn chỉnh để đánh giá và định giá trị của NFT để tránh trường hợp mức giá bị đẩy lên quá mức giá trị trong thời điểm NFT đang là cơn sốt và tụt giá xuống mức trầm trọng trong tương lai.

- Triển khai xây dựng thị trường NFT: Ngoài ra, cách xây dựng thị trường ở Trung Quốc cũng có nhiều điểm mới lạ. Thay vì trực tiếp xây dựng một thị trường chung cho việc giao dịch NFT, Trung Quốc lại xây nên một nền tảng có khả năng cung cấp dịch vụ giao dịch và quản lý NFT cho nhà cung cấp hoặc các cá nhân. Điều này tạo cơ hội cho tất cả các doanh nghiệp và cá nhân có nhu cầu tham gia vào thị trường, đồng thời duy trì được quyền quản lý của Nhà nước. Nó cũng mở ra tiềm năng lớn cho các thị trường khác ngoài những thị trường quen thuộc như NFT Games hay NFT Art. Nếu như có thể học tập và xây dựng được một thị trường như của Trung Quốc, Việt Nam sẽ có tiềm năng phát triển vô cùng lớn. Tuy nhiên, Việt Nam không nhất thiết phải giới hạn về phương thức giao dịch như Trung Quốc mà có thể áp dụng cả các phương thức thanh toán qua thẻ ghi nợ quốc tế, Paypal,...

- Chú trọng vấn đề bản quyền: Bên cạnh đó, các vấn đề về bản quyền cũng nên được lưu ý. Trung Quốc cũng cho rằng, vấn đề bản quyền và quyền sở hữu là một trong những vấn đề vô cùng nhức nhối. Ở Việt Nam, do chưa có khung pháp lý, hiện tượng sao chép và ăn cắp bản quyền của một tài sản số và bán lại như thuộc quyền sở hữu của mình diễn ra tương đối nhiều. Hơn nữa, công nghệ blockchain có đặc tính ẩn danh, vậy nên để có thể xác minh tác phẩm có thực sự thuộc quyền sở hữu của một tác giả hay không cũng không phải dễ dàng. Việc các tác giả không được bảo đảm về quyền lợi của họ có thể khiến thị trường không còn phát triển. Ngoài ra, để giao dịch các tài sản NFT trên thị trường giữa người mua và người bán cần sự xuất hiện của hợp đồng thông minh - một loại hợp đồng chuyên nhượng quyền sở hữu. Về luật pháp, Nhà nước yêu cầu rất nhiều thủ tục và loại giấy tờ chuyên nhượng này, và một hợp đồng thông minh để đáp ứng được tất cả các yêu cầu đó cũng là một vấn đề nan giải. Mạng dịch vụ của Trung Quốc rất coi trọng vấn đề này và yêu cầu nhiều minh chứng xác thực cùng các thủ tục để bảo vệ quyền

lợi cho các nhà sản xuất. Song, thủ tục cũng tương đối phức tạp. Nếu muốn phát triển thị trường này, Việt Nam cũng nên có những đạo luật và yêu cầu chi tiết, rõ ràng như vậy, tuy nhiên nên hạn chế những thủ tục rườm rà, thủ công.

TÀI LIỆU TRÍCH DẪN

(1) Briefing, C., 2022, *How China Views NFTs and What Are its Market Prospects?*, <https://www.china-briefing.com/news/how-does-china-view-nfts-and-what-are-its-market-prospects/>, truy cập ngày 18/02/2022.

(2) Briefing, C., 2022, t.lđđ.

(3) Briefing, C., 2022, t.lđđ.

(4) 2021 年 NFT 行业概览: 文化与社交的数字确权价值, 2021, China, https://pdf.dfcfw.com/pdf/H3_AP202110221524258713_1.pdf?1634913595000.pdf, truy cập ngày 18/02/2022].

(5) Briefing, C., 2022, t.lđđ.

(6) Briefing, C., 2022, t.lđđ.

(7) Ddc.bsnbase.com, 2022, *BSN-DDC 基础网络*, <https://ddc.bsnbase.com>, truy cập ngày 20/02/2022.

(8) Eliza, G., 2022, *BSN Introduces NFT Infrastructure Platform in China*, <https://www.coindesk.com/business/2022/01/25/bsn-introduces-nft-infrastructure-platform-in-china/>, truy cập ngày 18/02/2022.

(9) Finance.yahoo.com, 2022, *Yahoo is part of the Yahoo family of brands*, <https://finance.yahoo.com/news/bsns-nft-infrastructure-soft-launched-011400010.html>, truy cập ngày 18/02/2022.

(10) The Crypto Times, 2022, *BSN Launches NFT Infrastructure Network BSN-DDC in China*, <https://www.cryptotimes.io/bsn-launches-nft-infrastructure-network-bsn-ddc-in-china/>, truy cập ngày 18/02/2022.

(11) Baijiahao.baidu.com, 2022, 百度安全验证, <https://baijiahao.baidu.com/s?id=1724449167338893999&wfr=spider&for=pc>, truy cập ngày 18/02/2022

(12) Baijiahao.baidu.com, 2022, t.lđđ.

(13) Baijiahao.baidu.com, 2022, t.lđđ.

(14) Laodong.vn, 2022, *Sức nóng đầu tư vào NFT và metaverse, doanh nghiệp Việt hưởng lợi gì?*, <https://laodong.vn/kinh-te/suc-nong-dau-tu-vao-nft-va-metaverse-doanh-nghiep-viet-huong-loi-gi-972208.lđđ>, truy cập ngày 20/02/2022.

(15) Laodong.vn, 2022, t.lđđ.

(16) Lam Thanh, 2022, *“Ngã tư” trong xây dựng pháp lý đối với tiền mã hóa, NFT, blockchain....*, báo Một thế giới, <https://1thegioi.vn/nga-tu-trong-xay-dung-phap-ly-doi-voi-tien-ma-hoa-nft-blockchain-176304.html>, truy cập ngày 18/02/2022.

(17) Genk.vn, 2022, *Việt Nam cần làm gì để phát triển thị trường NFT - tài sản số khiến thế giới “phát cuồng” hơn cả bitcoin?*, <https://genk.vn/viet-nam-can-lam-gi-de-phat-trien-thi-truong-nft-tai-san-so-khien-the-gioi-phat-cuong-hon-ca-bitcoin-20211003134946764.chn>, truy cập ngày 20/02/2022.

(18) Lam Thanh, 2022, t.lđđ.